

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, वांद्रे (पूर्व), मुंबई ४०० ०५१.

१	व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे नांव	सी.सी.इन कृषि पत्रकारिता प्रशिक्षण (४१३१०५)																																										
२	तुकडी निहाय विद्यार्थी संख्या	२५ विद्यार्थी																																										
३	अभ्यासक्रमाचा कालावधी	६ महिने																																										
४	आठवडयातील कामाचे दिवस	६ दिवस																																										
५	प्रती दिवस कामाचे तास	४ तास																																										
६	प्रकार	अर्धवेळ (Part Time)																																										
७	अभ्यासक्रमासाठी आवश्यक जागा	प्रॅक्टीकल लॅब = २०० चौरस फूट वर्गखोलीकरीता = २०० चौरस फूट एकूण = ४०० चौरस फूट																																										
८	प्रवेश अर्हता	एस्.एस.सी. उत्तीर्ण																																										
९	प्रस्तावना व उद्दिष्ट	अ) कृषि पत्र करीतेतील मूलभूत तत्वे अभ्यासणे. ब) कृषि विषयक मुद्रित लेखनाचा व डिजिटल, इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांचा अभ्यास करणे. क) प्रभावी संवादकौशल्य व संपर्क कौशल्य विकसित करणे.																																										
१०	रोजगार संधी	स्वावलंबन																																										
११	शिक्षकांची शैक्षणिक अर्हता	१) शिक्षक कृषि गटातील विषय घेवून एच.एस.सी. व्होकेशनल अभ्यासक्रम उत्तीर्ण/पदविका																																										
१२	शिक्षण पध्दती	Training System Per Week <table><tr><td>सैध्दांतीक</td><td>प्रात्यक्षिक</td><td>एकूण</td></tr><tr><td>६ तास</td><td>१८ तास</td><td>२४ तास</td></tr></table>							सैध्दांतीक	प्रात्यक्षिक	एकूण	६ तास	१८ तास	२४ तास																														
सैध्दांतीक	प्रात्यक्षिक	एकूण																																										
६ तास	१८ तास	२४ तास																																										
१३	परीक्षा पध्दती	<table><tr><th>अ.क्र</th><th>पेपर कोड</th><th>विषयाचे नांव</th><th>थिअरी/ प्रात्य.</th><th>तास</th><th>कमाल गुण</th><th>किमान गुण</th></tr><tr><td>१</td><td>41310511</td><td>कृषि पत्रकरिता व संज्ञापन</td><td>थिअरी-१</td><td>३ तास</td><td>१००</td><td>३५</td></tr><tr><td>२</td><td>41310512</td><td>कृषि पत्रकारीतेतील आधुनिक तंत्रे</td><td>थिअरी-२</td><td>३ तास</td><td>१००</td><td>३५</td></tr><tr><td>३</td><td>41310521</td><td>कृषि पत्रकरिता व संज्ञापन</td><td>प्रात्य.-१</td><td>३ तास</td><td>१००</td><td>५०</td></tr><tr><td>४</td><td>41310522</td><td>कृषि पत्रकारीतेतील आधुनिक तंत्रे</td><td>प्रात्य.-२</td><td>३ तास</td><td>१००</td><td>५०</td></tr><tr><td></td><td></td><td>Total</td><td></td><td></td><td>४००</td><td>१७०</td></tr></table>	अ.क्र	पेपर कोड	विषयाचे नांव	थिअरी/ प्रात्य.	तास	कमाल गुण	किमान गुण	१	41310511	कृषि पत्रकरिता व संज्ञापन	थिअरी-१	३ तास	१००	३५	२	41310512	कृषि पत्रकारीतेतील आधुनिक तंत्रे	थिअरी-२	३ तास	१००	३५	३	41310521	कृषि पत्रकरिता व संज्ञापन	प्रात्य.-१	३ तास	१००	५०	४	41310522	कृषि पत्रकारीतेतील आधुनिक तंत्रे	प्रात्य.-२	३ तास	१००	५०			Total			४००	१७०
अ.क्र	पेपर कोड	विषयाचे नांव	थिअरी/ प्रात्य.	तास	कमाल गुण	किमान गुण																																						
१	41310511	कृषि पत्रकरिता व संज्ञापन	थिअरी-१	३ तास	१००	३५																																						
२	41310512	कृषि पत्रकारीतेतील आधुनिक तंत्रे	थिअरी-२	३ तास	१००	३५																																						
३	41310521	कृषि पत्रकरिता व संज्ञापन	प्रात्य.-१	३ तास	१००	५०																																						
४	41310522	कृषि पत्रकारीतेतील आधुनिक तंत्रे	प्रात्य.-२	३ तास	१००	५०																																						
		Total			४००	१७०																																						

थिअरी - १ कृषि पत्रकरिता व संज्ञापन

१	कृषि पत्रकारीतेची व्याख्या, उद्दिष्टे
२	कृषि पत्रकारीतेची वैशिष्ट्ये व कार्य
३	वृत्तपत्र माध्यम कार्यालयाचे
४	बातमीचे वार्तापत्राचे स्वरूप
५	कृषि वार्ताहाराचे गुण
६	कृषि पत्रकारीतेतील शब्दयोजना, वाक्यरचना यांचे स्थान
७	मुलाखतीचे तंत्र आणि मंत्र
८	विविध कृषिविषयक वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांच्यातील संपादकीय लेख, वृत्तपत्रीय लेख, यशोगाथा, वार्तापत्र इत्यादी चा विश्लेषणात्मक अभ्यास
९	वृत्तपत्रांचे नियतकालिकांचे खास अंक, विशेषांक आणि लेखमाला यांचे विश्लेषण व अभ्यास
१०	कृषि जाहिरातींचा चिकित्सक अभ्यास कृषि छायाचित्र पत्रकारिता व त्यांचे मूल्यमापन, समीक्षण
११	कृषि विविध वृत्तपत्रांच्या कृषिविषयक पुरविण्याचे संपादन प्रक्रियेचा अभ्यास व मूल्यमापन

थिअरी - २ कृषि पत्रकारीतेतील आधुनिक तंत्रे

१	कृषि संज्ञापन व्याख्या, तत्वे, संकल्पना
२	कृषि संज्ञापनाची प्रतिमाने व प्रक्रिया
३	वैयक्तिक संज्ञापन, गट व समूह संज्ञापन, इलेक्ट्रॉनिक संज्ञापन,
४	वृत्तपत्र कृषि वाडमय व नवाचारांचे संज्ञापन व त्यातील समस्या
५	आधुनिक दृक-श्राव्य माध्यम पत्रकारिता संकल्पना व व्याख्या
६	छापील व इलेक्ट्रॉनिक डिजीटल संपर्क माध्यमे यांचा अभ्यास
७	कृषि बातमी संकल्पना बातमी लेखन पद्धती बातमी /वार्तापत्र लेखन करताना घ्यावयाची काळजी
८	कृषिविषयक बातमीचे शीर्षक, मथळा व आखणी
९	आधुनिक इलेक्ट्रॉनिक डिजीटल माध्यमातील बातमी सादरीकरण पद्धती
१०	कृषि बातमीची पत्र बनविणे व नियोजन करणे
११	व्हिडीओ कॉन्फरन्सिंग, इंटरनेट इत्यादी आधुनिक संपर्क माध्यमांचा पत्रकारीतेत उपयोग व अभ्यास

प्रात्याशिक - १ कृषि पत्रकरिता व संज्ञापन

१	तीन लोकप्रिय वर्तमान पत्रातील कृषिविषयक माहितीचे संकलन व विश्लेषण
२	वृत्तपत्रातील शेतीविषयक सदरांचा संग्रह व त्यांचे विश्लेषण आणि मूल्यमापन
३	मासिक, दैनिकातील संपादकीय लेखाबाबत व कृषि सदराबाबत आपले मत मांडावे व त्यांची समीक्षा विश्लेषण लिहिणे
४	आकाशवाणी, दूरचित्रवाणी यावरील कृषिविषयक कार्यक्रमांची यादी तयार करणे त्या कार्यक्रमाविषयी आपले मत मांडणे
५	कृषिविषयक मुलाखत घेऊन संपादित करणे व प्रसिद्धीस पाठविणे
६	शेतीविषयक विविध लेख, यशोगाथा, वार्ताकन तयार करून प्रसिद्धीस पाठविणे
७	कृषिविषयक सदरांचे कात्रणांचा संग्रह व विश्लेषण
८	कृषिविषयक रेखाचित्रे व्यंगचित्रे यांचे संग्रह व विश्लेषण
९	कृषिविषयक लेखांचे मुद्रित शोधन, मूल्यमापन करून सुधारित प्रत तयार करणे
१०	संज्ञापन प्रक्रियेतील घटक ओळखणे व त्यांचे वर्णन करणे

प्रात्याशिक - २

कृषि पत्रकारीतेतील आधुनिक तंत्रे

१	आधुनिक प्रसारमाध्यमांची ओळख
२	इंटरनेट, इलेक्ट्रॉनिक माध्यमे, व्हिडीओ कॉन्फरन्सिंग, इत्यादी
३	आकाशवाणीसाठी कृषिविषयक भाषण, चर्चा तयार करणे
४	कृषि कार्यक्रमाच्या दूरचित्रवाणी प्रसारणासाठी संहिता तयार करणे
५	कृषिविषयक घडीपत्रीका, भित्तिपत्रके, परीपत्रके इत्यादी बनविणे
६	दैनिकाच्या कृषिविषयक पुरविणीसाठी मांडणी करणे
७	मासिक, साप्ताहिक व दैनिकातील कृषिविषयक सदराची उपयुक्ता व उद्देश यांचा अभ्यास
८	कृषिविषयक बातम्यांची कात्रणे जमा करणे व त्यावर आपले मत मांडणे
९	स्वयंसेवी संस्था, संघटना यांच्या प्रदर्शन, आमसभा, चर्चासत्रे, यांना भेटी देणे व त्यांच्या वृत्तांत बातमी लिहिणे
१०	कृषि क्षेत्रातील प्रगतीशील व सामाजिक क्षेत्रातील नामांकित मुलाखती घेणे वृत्तांत लिहिणे
११	आधुनिक दृक-श्राव्य माध्यमांचा संगणकाचा उपयोग
१२	आंतरराष्ट्रीय संज्ञापन व आपण
१३	संशोधनपर व वाणिज्यिक संज्ञापन
१४	आधुनिक प्रसारमाध्यमांचा कृषि प्रगतीतील योगदानाचा आढावा
१५	आधुनिक माध्यमांचे फायदे
१६	दुग्धव्यवसाय आस्थापना, रोपवाटीका, मत्स्यपालन, वराहपालन, उत्तीसंवर्धन इत्यादी केंद्रांना भेटी देणे व वृत्तांत संकलन करणे
१७	कृषि विकासाच्या शासकीय योजनांची माहिती घेणे

संदर्भ ग्रंथ/ पुस्तके यादी

अ. क्र.	पुस्तक / ग्रंथाचे नाव	लेखकाचे नाव
१	मुद्रित माध्यमांसाठी लेखनकौशल्य	येवलेकर, अनंत (यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ प्रकाशन)
२	जनसंज्ञापन व आधुनिक प्रसारमाध्यमे	पवार सुधाकर (यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ नाशिक प्रकाशन)
३	पत्रकारीता आणि संबंधित क्षेत्रे	गोजे विपिन, साकेत भांड
४	Print Media In Agricultural Extension	G.K.Sawant
५	संपादनकार्य आणि जबाबदारी	सांवत आत्माराम, जयदेव डोळे, भालचंद्र जोशी. (यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक प्रकाशन)
